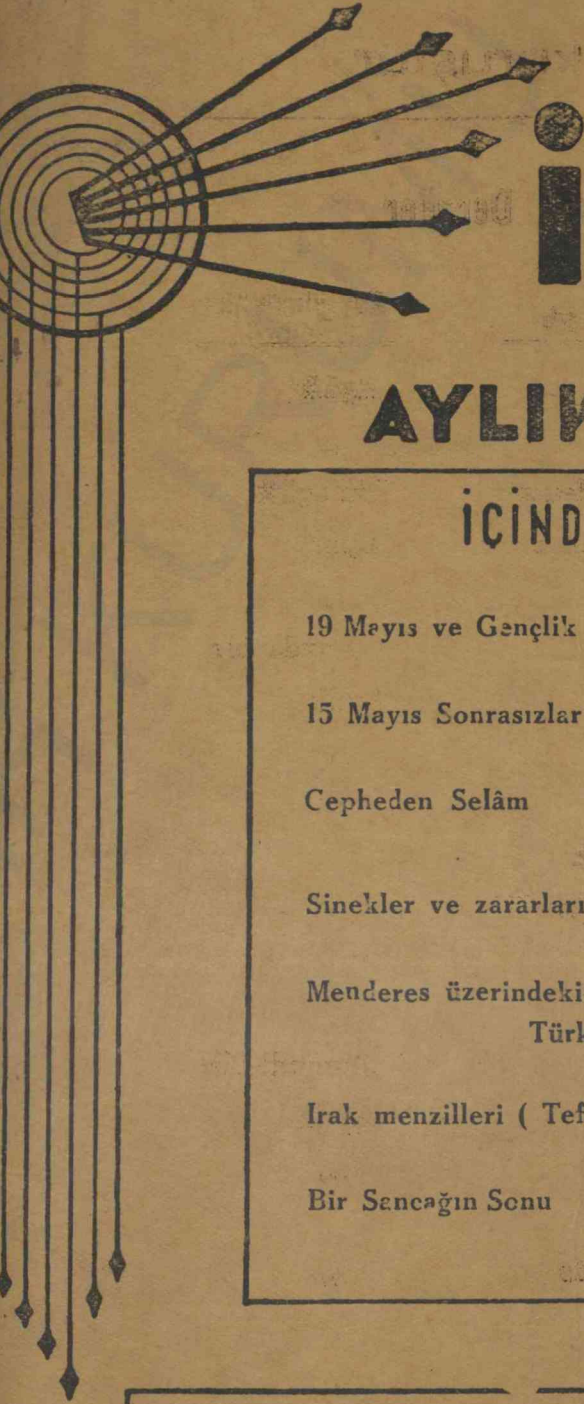

İNANÇ

AYLIK DERGİ

İÇİNDEKİLER

19 Mayıs ve Gençlik : Turhan

15 Mayıs Sonrasızlar Töreni: Ata Lutfi Özdil

Cepheden Selâm : E. Tuğal

Sinekler ve zararları : Dr. M. Süğür

Menderes üzerindeki bir
Türk eseri }

Irak menzilleri (Tefrika) : Ata Lütü Özdil

Bir Sanağın Sonu : N. Rahmi Tokat

SAYI

15

DENİZLİ

HALKEVİ

CUMHURİYET BASİMEVİ — DENİZLİ 3

İNANÇ

AYLIK HALKEVİ DERGİSİ

SAYI: 15

Mayıs 1938

İNTİYAZ SAHİBİ : ETEM MUTLU

19 Mayıs ve Gençlik

16 Mayıs 1919 Galata rıhtımından kalkmakta olan köhne bir vapurun kaptan köprüsünden neş'esiz boğaza bulanık bakan Yıldız sarayını istifafla süzen deniz renkli bir çift göz..

O bir çift gözki üç gün sonra Samsuna çıkacak ve bir yangın yeri kadar harap Anadoluda (ya ölüm ya istiklâl) diye haykıracaktı. Bu ses anadolunun en hücre kayalığına kadar dalga dalga gidecek ve sinecekti.

Nihayet beş yıl sonra bir harp aynası gibi yakan ; o bir çift göz önünde düşman magvolacak kahrolacaktı .

O kuvvetli azmi ki İstanbul sokaklarında dolaşan İngiliz zabitlerinin fiyakalı mahmuz şakırtılarına dayanamıyarak, kendi apoletlerini iğrenç birşey koparır gibi, bizzat söken genç subaylarımızın öncüsü olmak için yurdsever arkadaşlarının yanına Anadoluya koşmuştur.

O sadece millete güveniyordu. Samsuna çıktığı yani genç Türk Devletinin temelini attığı ilk günde o :

— Milletin istiklâlini genç milletin bağrındaki ateş kurtaracaktır diyor.

Ounun yayından bir ok gibi hız alan onun ideallerini hakikat yapmak için canını veren bir millet nasıl esir olabilir?. Daha dün kılıcı önünde diz çöktüğü, daha en kuvvetli prenslerine el etek öptürdüğü alçak nankörlere Türk yaşı tarihten eşki olan Türk nasıl baş eğebilirdi.

Acun üzerinde tek bir Türk kalmayınca kadar onu; tarih denilen o ak saçlı ihtiyar böyle göremiyecek ti. Netekim göremedi de.

1918 Nabzımızı yoklayanlar bir daha kalkınamıyacağımıza hükmettiler .. İşte o zaman bizi Ergenekondan çıkaran Bozkurt altın başlı bir kumandan olarak tecelli etti. Yediyüz senelik Osmanlı İmparatorluğu korkunç çatırtılarla yıkılırken bizi enkaz altından kurtarıp yeni Türk devletini kuran , yine O azim yine o altın başın sahibi . . .

— Ulular ulusu Mustafa Kemalidi.

Mehmetcik Genel savaşta perişan olan evini düzeltmeden aç çocuklarını duyuramadan sabanını hasta karısına bırakarak onun emirlerine koştu.

Yanık bağı ve dededen kalma mavzerile düşmanın en modern silâhlarına karşı koydu .

Köyüne döndüğü evini yanmış. çocuklarını öksüz bulduğu gün acı göz yaşlarını içine akıtmış iki öksüzü dizlerine oturtmuş onlara hucum bu hallere yalnız bir şey için eden katlandığı anlatıyordu.

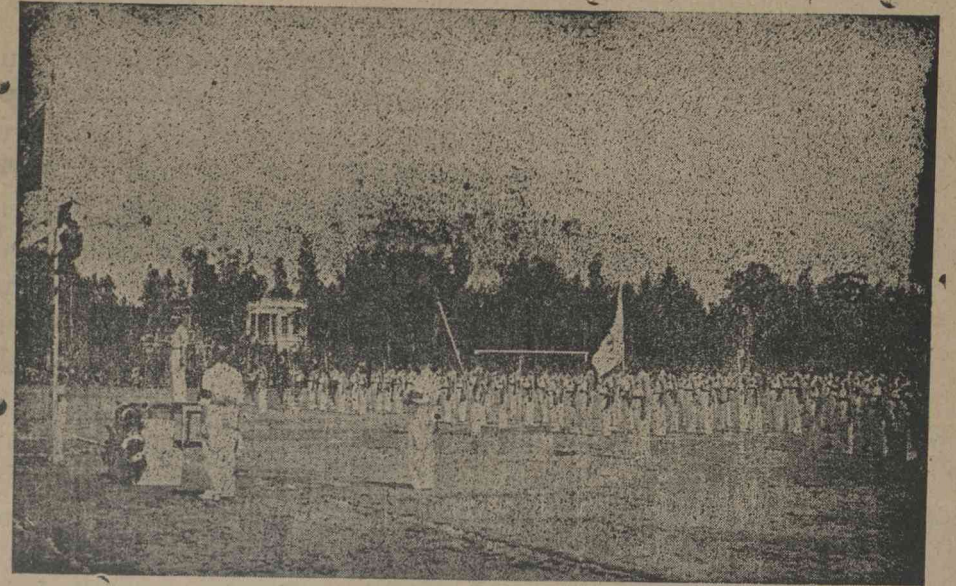
— “ Yurt ve İstiklâl . . ”

ATATÜRK işte böyle çetin engelleri yıkarak ve Tür-

kü ölümden kurtararak kurduğu Cumhuriyeti bize emanet ediyor ve diyor ki :

— Kuvvetli nesil kuvvetli devlettir.

— Bizler ilerimiz için rehber edindiğimiz her sözü gibi, bunu da ancak sağlamlığı, ancak yılmaz bir irade ile yerine getirebiliriz. Değerli babalarımızı, bizi bağrında, büyüten anelerimizi mini mini kardeşlerimizi kendimize inandırmak için ben bu tarihsel günde onlarada gösteriyoruz .

Denizlide Atlatizim Şenlikleri

Biz sporun her branşında hediye kazanmak için değil hem bedeni hem fikri terbiyemizi yükseltmek için seçiyoruz.

Bir defa Tekrarlamak isterim ki :

— Mazisi baştan başa dünya tarihini teşkil eden bu kahraman milletin, önünde satvetleri yıkılan başları eğilen bu yüce devletin onur ve şerefini korumak , biz Kemalist gençlerinin ilk ödevi olacaktır.

Tarihe parlak sayfalar ekliyen Türk milleti ve onun genç çocukları Yüce ATATÜRK'ün kendisine emanet ettiği bu kutsal armağanı sarsılmadan ebediyetlere ulaştıracaktır.

TURHAN

15 Mayıs Sonrasızlar töreni

Yazan : Ata Lûtfi Özdil

Bugün Türk hava, kara kurbanlarının saygılar ve duygular günüdür. Şimdi yarım dakika gözlerimi kapadım, bütün cephelerden geçen ateş tufanı bir şimşek gibi beynimi yaktı. Bulutlar arasından onların sevimli yüzlerini birer birer hatırladım. Çünkü ben onların çoğunu tanırım. Belki siz de tanırırsınız. İlk gördüğüm tayyarecimiz kumral saçlı Fazıl . . . Irak cephesinin genç kartalı. Cihan harbinda ölmiyen tayyareci. Bir gün Dicle kenarında gezerken bize anlatmıştı : Tayyarecilerin zamanı pek kıymetli imiş, onlar bir dakika içinde bir senelik ömür sürerlermiş. Bu sebepten hiç bir yerde durmazdı. İşte Fars dağlarında, bulutların arasından düşen güler yüzlü Mehmet Ali. İşte şahin bakışlı Ziya; Bu da ölümün tath bir zevk olduğunu söylerdi. Havada boşluklar olurmuş, tayyareci içine düşer, ölür gibi olur; dirilir ve tekrar o ana dönmek istermiş. Nihayet bunların ağa babaları Fethi ile Sadık; Nuri ile Feyzi. Bizim talebelik zamanımızda hava kahramanları. O vakit duymuştuk ki Mısır gökten giderlerken Lût gölüne yakın dağların eteğine düşmüşler. Sonra Akagündüzün feryadı göklere çıktı.

Uçtunuz, düştünüz toprak üstüne :

Tarihte bir altın yaprak üstüne . . .

İşte daha pek yakında Denizlili Nahitle, Uçakçı Vecihinin kızı Eribe . . Birer beyaz gövercin kadar lekesiz, ödev uğruna ebediliğe kavuştular. Bütün Ulusun gönlüne gömüldüler.

Ey Türk Gençler !

Onlar ölmediler ; Şerefle sonsuz yaşamının sırrını bize

gösterdiler. Kendisi için yaşayıp ölenleri kimse bilmez. Milleti için yaşayanlar asla ölmez. Onların hayatı, düşürdükleri bayrağı kapan, kaldıran gençlere düşer . . .

Mutlu olsun o gençlere ki Şanlı şehiterinin bıraktığı sancağı omuzlarında taşıyorlar.

Eyyyy (Çanakkale ; Dumlupınar, İnönü) şehitleri (Eyyyy benim aziz kardeşlerim siz yaşıyorsunuz. Mekteplilerin manzu meleri, şarkıları sizlerin destanlarıyla dolu. Ressamların tabloları, sizin zaferinizle bezenmiştir.

İşte o tablolardan biri :

Kara günlerimizin çattığı çağlarda, kuzgunlar bizi öldü sandılar. Mirasımıza konmak istediler. Düşman uçakları Türk göklerinde dolaşa dolaşa üstümüze zehirli gazlar kustular, Zira ölümüzden bile korkuyorlardı. Tepelerinde gezen Türk kartallarını göremediler. Gözlerini kara duman bürümüşü. Türk tayyarecileri havadaki kuzgunlara çarptılar, kimini yere düşürdüler, kiminide geriye kaçırdılar. Arkalarında sazlarını çalarak koşuyorlardı. Havada uçuyorlar, pervaneler dönüyor mitralyozlar çatırdıyordu. Birden bire rüzgârın ıslığı sus tu pervaneler durdu. Gök yüzünde kızıl bir ateş yanıyordu. Türk bayrağı tutuştu. Türk kartalı yere düştü. Zabitler koşuyor askerler coşuyor, analar ağlıyordu. . . .

Ağlama Türk Anası ! Başına karalar bağlama. Fedakâr çocukların yaşasın. En büyük oğlun ATATÜRK başımızda var olsun olsun.

Cepeden Selâm

Arkadaş ! bir sabah ağarırken tan,
Yurduma varacak kervanın elbet
Sevinçten, hasretin sönerken o an.
Köyümde her kese benden selâm et..

Görürsen bir sabah çeşme başında
Gözleri hasretin acı yaşında,
Bembeyaz gerdanı benli Fatmayı
Unutma gönlüne sevinç katmayı..
Tâli yar olurda dönersem eğer.
Yaylada ışıklar yakarak yer yer,
Bir düğün yaparız şerefli şanlı;
Mademki Fatmacık bana nişanlı,
Beyhude üzülüp çekmesin hiç gam.
Akpınar yolunda durup her akşam.
Rüzgârdan sorarak beni beklesin,
Gönlüne ümitten sevinç eklesin

Söyleki : yanmasın dönmezse geri
Biz her an söyleyip harp türküleri
Sınırdan düşmanı ezip atarken.
Sevinsin olursam bir şehitte ben ,
Gönlümün ıstıklı şen yıldızına ,
Vatan uğrunda dökülen kanı ,
Göysünün yanmasın sakın bir yanı ,
Yıldızlar kararıp ağırırken tan ,
Bir dua okusun ruhuma o an...

Arkadaş ! al götür sen bu çevreyi ,
Bu bir vasiyettir saklada eyi ,
Ayrılık ardından ağlayanlara ,
Olmuşsa umulmaz sızan bir yara ,
Sil bu mor çevreyle gözlerden nemi ,
Bir parça teselli ette nenemi ,
Anama babama birer deva sun ,
Kalbleri bir lâhza bahtiyar olsun.

Bu vedâ tutmasın gözlerinde yaş ,
Yolun açık olsun haydi arkadaş !
Kederlenme sakın sen benden yana ,
Sözlerim ağırlık olmazsa sana ,
Köyümün o güzel ufuklarına ,
Dağlardan fışkıran gür sularına ,
İçimde biriken hasreti ilet !
Köyümde her kese benden selam et ..

E. Tuğal

Sinekler ve Zararları

Yazan : Dr. M. Sığır

Sineklerin lüzumsuz, münasebetsiz ve can sıkıcı mahlûklar olduğunu hafif vızıltılarıyla uçararak istirahat ve çalışma zamanlarında hepimizi rahatsız ettiklerini bilirsiniz . Fakat bu hayvanların mazarratları insanları bu şekilde rahatsız etmekle kalmaz. Sineklerin insanlara hastalık taşıdığı pek çok bulaşıcı hastalıkların bu sinekler vasıtasile insanlara geçtiği muhakkaktır .

Bilhassa yaz mevsimlerinde tifo , paratifo , dizanteri, ishal-ler, çocuk ishalleri, verem , kuş palazı, kızıl , su çiçeği gibi her kesçe az çok malûm olan bu hastalıklar ile bu muhitte pek çok görülen göz ağrılarını da insandan insana bulaştırır. Her uçan sinek tehlikeli addedilmez. Bu uçan sineklerin hepsi mikrop taşır. Hangisinde tehlikeli hastalık yapacak mikrop vardır. Ayırd etmek kabil değildir. Anın için bütün sinekleri sağlık noktai nazarından muzir addetmeliyiz . Çoğalmalarına mani olmalıyız Öldürölmelerini temin etmeliyiz.

Sineklerin binlerce çeşitleri vardır. Fakat sık sık rastladığımız ve binlerce musallat olanları:

- 1 — Adi sinek (İnsanlara alışkan olan ehli kara sinek)
- 2 — Mavi sinek
- 3 — Et sineği
- 4 — Öküz sineği
- 5 — At sineği
- 6 — Yıldızlı sinek
- 7 — Tüylü sinektir .

Bunlardan en çok görüleni ve dolaşanı adi kara sinektir.

Bu sinekler sıcak mevsimlerde evlerimizde, mutbahlarımızda, ahırlarda dolaşır. Her tarafa girer çıkar teklifsiz misrfir-

lerdir. Ortaya bıraktığımız yiyeceklerimizin üzerine konar . Koğarız yine dolaşır gelir. Daima bizleri iz' aç ederler. Sinek-ler bu iz' açlarla de kalmazlar. Her konduğu yeri kirletirler. pisletirler , kapuları pencereleri , perdeleri, karyolaları , lâmbaları ev mobilyalarını velhasıl her sakınılan yeri pisletirler . Bir sineğin uçtuğu dolaştığı yerlere dikkat edersek ne kadar pis bir mahluk olduğunu anlamak zor değildir .

Mutbahda, çöplüklerde , apdesthanelerde, ahırlarda ne kadar pis maddeler var ise onların üzerine konar , hortumile karıştırmaya başlar. Sulu olanlarını emer. Ayaklarıyla, hortumile pis maddelerle bulaşır . Buradan uçar bizlere , yatmakta olan muhafazasız, aciz çocuklarımızın ağızlarına, burun deliklerine, gözlerine konar , Yemek odamıza gelir . Çatal kaşık, bardak, tabak ve peçetelerimize , yemeklerimize , yiyeceğimiz meyveler üzerine o pis mikroplu göğdesile konar ve gezin meğe başlar. Gezindikçe pis yerlerden yüklendiği binlerce mikrobu bu yiyeceklerimiz üzerine saçar, bulaştırır. Bunları yiyen bizlere ve çocuklarımıza yazık değil mi ?

Sineklerin etleri, yaraları ve sair uzvi maddeleri kurtlandırdıklarını hepimiz biliriz ve görürüz .

Sineklerde bir çok böcekler gibi yumurtadan çıkar. Sinek-ler nisan ayından başlamak üzere ilk teşrin ayına kadar yumurtlarlar . Bir diri kara sinek takribi olarak bir defa yüz yüz elli yumurta bırakır. Haftadan haftaya yumurtlar . Yumurtalarını çöpröklere, lâşeler üzerine , gübreliklere İnsan kazurataına, meyvelere velhasıl her çeşit hayvani ve nebati kokmuş pislik yerlerine bırakırlar.

Sineklerin bu saydığımız yerlere bıraktıkları bu yumurtalar bıraktığı mahallin sıcaklığına göre 8 - 24 saat sonra herkesin bildiği ve gördüğü küçük, başsız, ayaksız, yumuşak beyaza yakın bir kurd çıkar bu kurd bu pislikler içinde yüzererek 5 - 15 gün sonra fiçi şeklinde esmar bir biçime girer Bu şekilde de 4 - 5 gün kadar kaldıktan sonra bu fiçi delinir . içinden bildiğimiz kara sinek çıkar ve uçar . Bir yumurtanın bu kadar kısa bir zamanda bir kara sineğe tahavvül ettiğini düşünenecek alursak bir dişi sinek bütün yaz mevsiminde bir çok milyonlar kadar nesil yetiştiriyor demektir .

Profesör (LINE) üç sinek bir öküz lâşesini bir arslan-
dan daha çabuk yer demiştir . Çünkü sinekler bir mevsimde
yukarda söylediğimiz gibi pek çok defalar yumurtlıyorlar . Ve
bunlar öldürülmezlerse nisandan ilk teşrine kadar bir dişi si-
nek sekiz milyarlık bir familyanın anası olmaktadır .

Çöplüklerde, apdesthanelerde , apdestlik ayakları çirkefle-
rinde , lâşeler üzerinde dolaşan yaşıyan ve çoğalan sinekler
bu maddeler üzerindeki zehirli maddeleri, hastalıkları yapan
mikropları ayaklarile, hortumlarile kanatlarile ve kıllarile ses
sizce yüklenirler ve insanlara taşırlar

Bir sineğin bu saydığım kısımlarına yapışan mikropların
sayısı sayılmış, milyonlarca muhtelif cins mikroplar bulunmuştur.

Bu kadar mikrobu yüklenmiş olan işbu sinekler büyük ,
küçük hepimizin sokaklarda, evlerde daima açıkda olan yüzü-
müze, gözümüze burnumuza, ellerimize ve elbisemize velhasıl
her tarafımıza konarak mikroplarla bulaştırırlar . Ve yediği-
miz ekmeklerimize , yemeklerimize , meyvelerimize bırakarak
pek çok bulaşıcı hastalıklarla bizleri aşılamış olurlar . Başka
mahallerde olan ve komşularımızda bulunan bulaşıcı bir has-
talığın yayılmasına sebep olurlar . Bir sinek günde yüzlerce
metre mesafe uçtuğunu ve gündüzleri daima dolaştığı düşü-
nülürse ne kadar uzaklara hastalıkların yayılmasına sebep o-
lacağı anlaşılacaktır.

Sinekler yalnız bu saydığımız ayaklarile, hortumlarile ve
kanatlarile de hastalığı taşımazlar. Mikroplu, sulu şeyleri veya
bir veremlinin balgamını doymak bilmiyerek emerler. Midele-
lerini doldurduktan sonra konmuş oldukları yiyeceklerimizin
üzerine, öteye beriye her yere bıraktıkları pisliklerle, kusma-
larile mikrop zehirlerini ve canlı mikropları naklederler. Yaz
mevsimlerinde sıcak mıntakalarda ve Denizlimizde çok görü-
len ve çok vefiyatı mucip olanın çocuk ishallerinin en mühim
sebebi işbu sineklerin taşıdıkları mikroplarla kendi haline bı-
rakılan ve sinekten muhafaza edilmeyen zaten müdafaadan
aciz çocuklarımızın yiyeceklerine ağızlarına , ellerine bu mik-
ropları bulaştırmasından ve mikropların mide ve bağırsığa
geçmesinden ileri gelmektedir. Sineklerin bu şekilde mikrop-
ları taşıdıklarından başka dir sürefelerini cilde , burun delik-

lerine, gözyaşı kesesi ve göz çukurlarına , kulak deliklerine ,
hazım borusuna bırakarak kurtlarını bu deliklerde mühim afet-
ler, Huraçlar, İltihaplar husule getirdiği de görülmüştür.

Derisini, göz , burun , kulak ve ağız çukurluklarını temiz
tutmıyanlar da temizliğe dikkat etmiyenler de sineklerden kaç-
mıyanlar da böyle hastalıklar kolay olur.

Sinekler insanların oturdukları yerlerin pek zararlı mah-
lukları olduğu muhakkaktır. Bilhassa sıcak ülkelerde, pis mes-
kenler, temizliği lâyükile yapılmıyan şehirlerde halkın bu pis
mahluklardan neler çektiği yukarıya yazıldığı gibi hastalıkları
naklederek bu hastalıkların salgınlar yaptığı pek çok görülmüş-
tür.

Göz hastalıklarından bilhassa müsabını körlüğe götüren
ve cemiyeti beşeriyeye hizmetten mahrum eden ve cemiyeti
beşeriyeden birinin yardımına muhtaç olarak onunu da yardı-
mını eksilten Trahom denilen göz hastalığının bulaşmasında
en büyük rol oynıyan işbu kara sineklerdir . Trahom hastalı-
ğında mikroplar daha ziyade gözlerde husule gelen çapakla-
ra ve göz yaşındadır .

Kara sinekler yaz mevsimlerinde trohumlu bir kişinin gö-
züne konar , Oradan yüklendiği mikropla kalkar sağlam göz-
lü birisinin gözüne veyahut temiz elbisesine, havlusuna vesair
eşyasına ellerine , yüzüne konar . Ve mikropları bulaştırır .
Trahom mikrobu hariçte 24 - 30 saat kadar yaşadığından
kara sineklerin hortum ve ayaklarile bulaşmış olan eşyada
Sirayet kabiliyeti 24 - 30 saat kadar devam eder . Hukûmeti
Cumuriyemizin cenup ve şarki cenubi vilâyetlerimizde bu
trahom hastalığına karşı açtığı ciddi savaşta kara sineklerle
mücadele başta gelir . Ve beraber yürür ,

Denizlide de yaz mevsimlerinde salgınlar derecesinde gö-
görülen ve bilhassa küçük çocuklarda (sinege karşı müdafa-
adan acizdirler.) Daha çok görülen cerahatlı göz ağrıların
naklinde en büyük rol oynıyan kara sinektir.

Sineklerin mikroplar taşıdığı , hastalıkların bulaşmasına
yardım ettiğini bildikten sonra artık onları müessir vastalarla
koğmak, yaşatmamak, öldürmek insanlara bir borçtur. Ancak

bu suretle onların tehli~~li~~eli mevcudiyeilerine nihayet verir ve haberimiz olmadan havan uçarak getirdikleri öldürücü ve ilelebed bizleri rahatsız eden hastalıklardan kendimizi muhafaza etmiş oluruz.

Bunun için sineklere karşı savaş açmamış lâzımdır .

Evvelâ sineklerin çoğalmamasını temin eylemeliyiz . Evlerin içinde dışında , bahçemizde ne kadar sinek konacak ve yumurtasını bırakacak sebze meyve kırıntıları varsa onları daima temizlemeliyiz. Sokaklar bol bol sükrülmeli ve temizlemelidir . Sinekler daha ziyade yumurtalarını gübreliklere bıraktıklarından evlerdeki hayvan ahırları kaldırılmalıdır. Kaldırılması mümkün değilse de gübrelerin biriktirilmemesi için sık sık konutrol edilmelidir . Ahırlar daima temiz tutulmalıdır. Her gün toplanan gübrelerin üzerlerine kireç kaymağı serpilmelidir , Veya sönmemiş kireç dökülmelidir. Gübrelerin evlerde fazla biriktirmesine mani olmalı, toplandıkça şehirden hariç ve uzak yerlere nakledilmeli ve orada tarlaya dağıtılmalı, Sidegin yumurtasını bırakmayacak derecede gübre yığınının üzerine toprak örtmelidir. Abdesthane çukurlarının üzerleri kapatılmalı ve daima bu çukurlara petrol dökülmelidir.

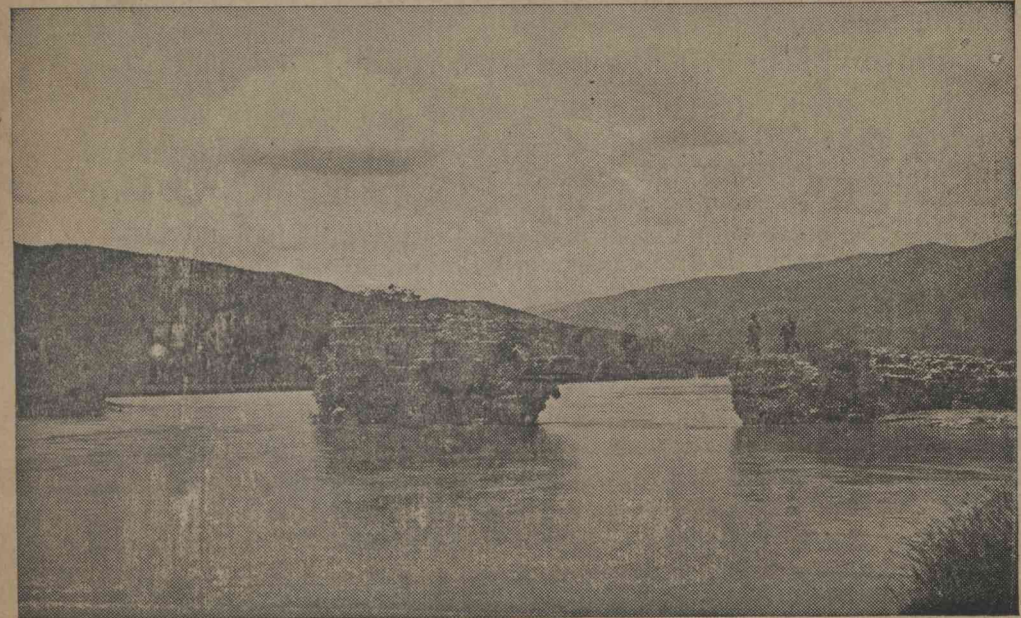
Sineklerin çoğalmasına yumurta ve kurdlarının beslenmesine yardım eden yaş ve kuru uzvi maddeleri temizlemek ve veya sinek yumurtalarını besliyemeyecek bir hale sokmak en kısa ve en kâî bir yoldur .

Bir tedbirleri yalnız bir evin, Bir ailenin yapması kâfi değildir. Bir sehrin, bir köyün hepsinin birden yapması lâzımdır. Bir evin bu tedbirleri ihmali bütün kasabaya sineklerin yayılmasına sebep olur. Bilhassa belediyeler. faaliyete geçmelidir. Ahırlar tahdit ve sıkı kontrol altına alınmalıdır. Sokaklar temizlenmeli, Mezbeha aşcılar , bakkal dükkânları, kasaplar, pazar yerleri, furunlar , sebzeçiler her yiyecek maddesi maddesi yapan ve satan dükkânlar temiz tutulmalı ve bu dükkânlarda satılan yinilecek yaş mevad kapalı camekânlara veya iel dolaplara konulmalı , sineklerden saklamalı, sinek üremesini men edecek tedbirler alınmalıdır. Belediyeler bu hususta ciddi hareket etmeli , sıkı araştırma yapmalı , alınacak bütütün tedbirleri herkesin anlayabileceği bir tarzda yazmalı ve dağıtılmalıdır . Sonra bu emirle tenbihatla hareket etmeyenleri cezalandırmalıdır .

Devamı var

Menderes üzerindeki Bir Türk Eseri

Büyük Türk Fatihî Timürlengin İzmir seferinde üzerinden geçtiği (Demirtaş) köprüsünün yerini bulmak üzere Komitenin üyelerinden Kemal Akgün, Fahri Akçakoca, Maarif Başsekreteri Ali Rıza Akan ve Komite Başkanı Lütfü Pek sözden mürekkep bir heyet 15 / 5 / 1938 tarihinde bir araştırma yapmıştır . Bunlara Sarayköyden Halkevi Başkanı Hamdi ve Öğretmen Osman da iltihak etmiştir.

Demirtaş köprüsü

O gün Sarayköyün garp hududuna yakın Teke köyü damları civarında bulunan Demirtaş köprüsünün ayaklarının bulunduğu mahalle gidilmiş ve orada mevcut olan dört harap köprü ayağı tetkik edilmiştir . Bu ayaklar üzerinde bir kitabeye tesadüf edilmemiş isede o civarda bulunan hala arasında bugün

dahi demirtaş köprüsü denmesinden ve o mevki tarlalarının bulunhuğu mahal kuyuda geçirilirken demirtaş mevkii diye yazılmasından bu harap ayakların eski demirtaş köprüsü ayakları olduğu anlaşılmıştır.

Tetkikat köprünün şimal cihetinden yapılmıştır . Köprü ayakları menderesin içinde görülmektedir. Bir tanesinin, menderesin şimal sahiline yakın olanının üstüne gidile bilmiş üzerinden tetkik edilmiştir. Bunun bu günkü genişliği 6,60 metredir Ortada bulunan ve üzerine gidilmiyen büyük ayağın genişliği 18—19 metre kadar ve yüksekliğide 6 metre kadar tahmin edilmiştir Bunun şarktan 6 metre kadar bir kısmı şimalden garbe doğru yukarıdan aşağıya kadar patlamış ve yarım metre kadar bir yarık hasıl olmuştur. bu çatlaklık üzerinde tetkikat yapılan şimal ayağı üzerinde daha geniş olarak 1,60 meter görülmektedir. Bu ayak üzerinde ve ortada kükürtlü bir kaynak halinde sıcak su fıkıkdamaktadır. Bundan anlaşılıyorki köprü bir hareketi arz neticesinde patlayup çıkan sıcak ve kükürtlü suyun tesirile harap olmuş ve boydan boya patlamasına sebep olmuştur. Köprünün şimal sahilinde 50 60 metre kadar uzunluğunda bir sahada kükürtlü sıcak sular müteaddit menba halinde fıkırdamekte olduğu görülmüştür . Bu suların hararet derecesi çok yüksek olup içine el sokulamamaktadır .

Irak Menzilleri

Tefrika Numarası 8

Yıl 1914 Genel Savaşta
Yazan : Atalütfi ÖZDİL

Ve bomba dolduranlar nehir kenarında atelyeler kurmuşlar. o gece vapurumuz yıkandı, temizlendi . Hepimiz çok yorgun olduğundan erkence yatmıştık. Kok bulunmadığından, vapurumuz ertesi gün akşama kadar Küt kazasına kareket edemedi. Akşam iyiden iyiye olmuştu. Arkadaşım birinci mülâzım Muratla geminin gövertesinde yemeklerimizi yirken, o biraz içiyordu. Bu esnada Menzilden gelen ses hoş bir topçu yüzbaşısı gemi kaptanı Mahmut beye küfürle bağırıyordu :

Kömür yoksa eski eşyaları yakıver... Kaptan sessizce :

Merteklerin çivileri geminin kazanına doluyor sonra kazan bozulursa bir işe yaramaz.

Yüzbaşı kaptana hiç bir söz söyletmek istemiyor. daha yüksek sesle bağırıyordu. Nihayet kaptan dayanamıyarak şöyle bir cevap verdi.

Aman yüzbaşı! ayakta duracak halim yok. Müshil almıştım da şimdi bir kaza çıkaracağım. Müsadenizle

Bu sözleri işiten serhoş yüzbaşı hemen sesini kesti ve çekilip gitti. Arkadaşım Murat bey katıla katıla gülüyordu. ve ilâve ediyordu.

Ne kurnaz kaptan, serhoşu kaçırdı. Neden dedin :

Bu sözün manası (şimdi ağzına ederim) demektir. Dedi öyle bir kahkaha bıraktım ki iskemleden aşağıya kaydım. Artık keyfimiz yerine gelmişti. Murat bey coşuyordu, yumruklarını sıkı ve bağırdı.

Azizim ben yarın İngilizlerle çarpışmağa gideceğim, ya şehit olurum ya hut bir yaldız daha takarım. Zavallı arkadaşım kim bilir şimdi nerede. Balkan eşkiyası peşinde; muharebelerde on bir yerinden kurşun yarası olan vücudunu gösteriyor. titriyen ellerile silahını temizliyordu. Kurşunları boşalttı ve bir tecrübe yapayım dedi Ben biraz sağa çekildim: silah ateş adı ve namlunun ağzından çıkan kurşun elbisemin sol kolunun kumaşını deldi, gemi direğine saplandı Arkadaşımın akli başından gitti. Geçmiş olsun dedim :

Ben şehit, sen katil oluyordun dedim. onun da korkusu geçtikten sonra elindeki rüververi bana hediye etti. Sonra bu tabancayı İstanbulda bir Bin başı emeklisine emanet bıraktım.

Bulduğumuz adamlarla vapurun kömürlüğünü araştırdık ve bir kaç tecrübeden sonra Basra vapurunu harekete getirdik. Az sonra menzilden Küt kazasına vaşıl olduk. İskeleye güçlülükle yanaştıktan sonra, bir dakika içinde gemi neferleri esirlerin arasına yayıldılar. Kaçak ingiliz filintaları satın alıp Arap aşiretlerine çok pahalıya satmak istiyorlardı. Halbuki bu çöl bedevileri Türk düşmanıydılar...

Devam edecek

Bir Sancağın Sonu

Çeviren : N. Rahmi Tokat

Yazan : Detave Feuillet

" Journal d'une femme " den

Vaka 1870 de Meç civarında ceryan ediyor. Bir yüzbaşı yakında teslim olma kararı tahmin edilen emirleri alay komutanına götürmeğe memur edilmişti. Albay Sancağın düşman eline geçmemesi için yakmağa karar veriyor.

Aşağıdaki acıklı hikâye emri götüren yüzbaş tarafından anlatılmaktadır:

1 — Ordugâhta büyük bir ateş yakılmıştı. etrafına dizilmiş subaylar hüzünlü bir hava içersinde yavaş sesle konuşuyorlardı. Zira dündenberi ordugâhta teslim olma şayia ları dolaşmakda idi.

Oldukça yaşlı kır bıyıklı Albay; kendisine gütürdüğüm emri avucunda buruşturarak bir kaç adımlık mesafede yalnız başına gidip geliyordu.

Birden bire bana yaklaşarak kolumdan yakaladı. " Başka birini düelloya davet etmeğe giden bir adamın tavrı ve söyleye bileceği iki kelime ile : rica ederim yüzbaşı !... dedi. siz unumi karargâhtan geliyorsunuz!... her halde mâlûmatınız benden fazladır. mahvolduk değil mi ?..

—Albayım öyle söylüyor ... ve bende öyle olacağını zan ediyorum.

—Öylemi zan ediyorsunuz. ?.. Böyle bir şeyi nasıl tasavvur ediyorsunuz?... „

Şiddetle kolumu bırakıp bir kaç adım dolaştı. Bir an sonra tekrar bana dönerek ta... gözlerimin içine bakan gözlerle " O halde esaret!.. demek istedi.

— Bende ondan korkuyorum Albayım.

Artık dili büsbütün bağlanmış, kalbimin ufkuna sükûttan sisli bir perde gerilmişti. Önümde derin bir düşüncenin ateşten çemberi içinde imiş gibi durup kaldı. Bir aralık başını kaldırarak, sesine fevkalâde bir heyecan ilavesile “Ya sancaklar,, diye gürledi.

— Bilmiyorum komutanım.

— Ya ! demek bilmiyorsunuz?...

Beni tekrar terk etti. beş altı dakikalık bir zaman zarfında erlerinin cephesine doğru yürüdü. Amirane tavrı ile “Sancak!,, diye bağırarak gür bir sada işitildi. Bu bir emirdi. Sancağı taşıyan erbaş aradan çıktı Albay sancağın gönderinden (*) tuttu ve trampet kıt'asına doğru kaldırdı.

— “Merasime başlıyoruz!... ”

Şimdi hazin bir tablo önünde trampetler çalıyor, Albay artık ateşe doğru ağır, ağır ilerliyordu. Gönderi toprağın soğuk göksüne yasladığı zaman subayların çevresine göz gezdirdi. ve şapkasını çıkardı. subaylarda aynı hareketi taklit ettiler. Kıt'a ölü bir sükûttan öldürücü tazyiki altında bu acı sahnayı dikkat kesilmiş bakıyordu. Bu esnada bir tereddüt anı gelüp geçti. Komutanın dudaklarındaki içerlikli titremeleri his ediyor ve görüyordum da!..

Vatanın hazin timsali olan yırtılmış bu şerefli ipek parçasına gözleri elemelerin acı ifadelerile dikilmişti.

Nihayet kararını verdi. Bir dizinin üzerine çöktü. bu cehennem ocağına ağır, ağır kartalı(**) eğdi. Birden bire fıskıran daha canlı bir alevin akışı; subayların yarı gölgeli solgun çehrelerini aydınlatıverdi.

İçlerinden bazıları ağlıyordu!...

Her iş olup bitti!... Albay bundan sonra “merasimi kapayınız,, emrini haykırdı.

(*) gönder = sancak direği . sancağı baağlıyan direk
(**) Kartal = Napolyon davrinde Fransız Alay sancaklarının üzerine konmuş bir semboldür.

Yağmurla ıslanmış trampetlerin hazin vuruşu ikinci defa inilti halinde ucu burçlara dayanmış, başları çıplak dağların ardından gelen bir cevap gibi yükseldi !... Albay bu cevabı pek hazin, pek içli bulduğu ve içindeki hüznün kendisine fazlasile kâfi olduğunu bildiği içindirki bu sesleri pek dinlemek istemedi, şapkasını giyerek bana doğru geldi. En sert sesile “Yüzbaşı !.. dedi. Umumî karargâha gittiğiniz zaman gördüklerinizi anlatmakta hiç bir vicdan azabı duymayınız.

Ona memnuniyetle :

— asla diyebilirdim .

Kır kaşlarının gölge saldığı çökük fakat manalı, parlak gözler dolmağa başlamıştı. Albayım sözüme şöyle cevap verdi:

— sizi selamlarım !...

kendimi tutamadım.

— Albayım! sizi kucaklamama müsaade edermisiniz ?.. diye bağırdım.

Beni şiddetle kendisine çektiği göğsünün üzerinde boğarcasına sıkarak :

— Ah benim yiğit oğlum!.. yiğit çocuğum... diye mırıldandı .

Fatı - 12,5 - kuruştur.

Halkevlerinde çıkan Dergiler

<u>Halkevinin adı</u>	<u>Derginin adı</u>	<u>Kaç günde bir</u> <u>ÇIKTIĞI</u>
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	"
Elâziz	Altan	"
Eminönü	Yeni Türk	"
Eminönü	Halk Bilgisi Hb.	"
Gireson	Aksu	"
Isparta	Ün	"
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Konya	Konya	Aylık
Manisa	Gediz	"
Merzifon	Taşan	"
Milâs	Yeni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niksar	Ülker	"
Trabzon	İnan	"
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Dıranaz	"